

MARKARÅDET

ÅRSBERETNING 2015

Forsidefoto: Linda E. Eide

Innhold

1. Innledning.....	2
2. Markarådets medlemmer i 2015.....	2
3. Møter og saksbehandling	3
4. Evaluering av rådets arbeid og funksjon	4
4.1. Oppgaver og mandat.....	4
4.2. Rollen som ombudsmann og rådgivende organ.....	4
4.2.1. Arena for kontaktpunkt og informasjonsutveksling.....	5
4.2.2. Markarådet som høringsinstans.....	5
4.3. Ressurser	6
4.4. Oppsummering.....	6
5. Vedlegg	7
5.1. Vedlegg 1: Oversikt over saker behandlet av Markarådet i 2015	7
Møte 10. februar 2015	7
Møte 5. mai 2015	7
Møte 6. oktober 2015	7
Møte 10. desember 2015	8
5.2. Vedlegg 2: Fylkesmannens markasaker i perioden 2009-2015.....	9
5.3. Vedlegg 3: Liste over løpende saker.....	9
5.4. Vedlegg 4: Vedtekter for Markarådet	10

1. INNLEDNING

Markarådet ble oppnevnt av Miljøverndepartementet (nå Klima- og miljødepartementet) den 9. november 2011. Oppnevningen ble gjort i medhold av markaloven § 13, som sier at departementet kan oppnevne et råd for markasaker. Rådets oppgaver fremgår av markaloven § 13 og vedtekter for Markarådet, fastsatt av Miljøverndepartementet (vedlegg 3). Markarådet skal arbeide for å fremme formålet med markaloven og kan av eget tiltak ta opp saker til behandling. Markarådets arbeid skal være rettet mot overordnede utfordringer knyttet til en enhetlig forvaltning av Marka. Rådet skal også være en arena for gjensidig informasjon og utveksling av erfaringer og synspunkter mellom offentlige myndigheter, frivillige organisasjoner, grunneiere og beboere i Marka om praktisering av markaloven.

I tråd med vedtektene består rådet av 18 medlemmer med tilhørende varamedlemmer, og representerer et bredt utvalg av organisasjoner og kommuner med interesser i Marka. Markarådet har opprettet et eget arbeidsutvalg som organiserer og administrerer rådets arbeid i samarbeid med sekretariatet. Sekretariatsfunksjonen ivaretas av miljøvernavdelingen hos Fylkesmannen i Oslo og Akershus.

Markarådets medlemmer er oppnevnt for fire år fra opprettelsen i november 2011. Vervet for medlemmene i det første rådet opphører dermed etter siste møte 10. desember 2015.

2. MARKARÅDETS MEDLEMMER I 2015

Det har vært enkelte utskiftninger og endringer av rådets medlemmer og varamedlemmer i perioden januar-november 2015, selv om rådet er oppnevnt for en periode på fire år. I 2015 var følgende medlemmer og varamedlemmer:

Medlem	Varamedlem	Instans
Rune Kjølstad	Per R. Berger f.o.m. 02.02.2015	Buskerud (hhv. Røyken kommune / Region Vestviken og Hole kommune / Rådet for Ringeriksregionen)
Ildri Eidem Løvaas	Anne Kristin Linnestad	Follorådet (hhv. Oppegård kommune og Ski kommune)
Hans-Petter Aas	Kirsti Pedersen Gurholt	Oslo og Omland Friluftsråd
Bente Lier / Espen Jonhaugen f.o.m. 22.04.2015	Jon Hindar	Skiforeningen
Magne Brekke	Robert Gausen	Oslo Idrettskrets
Guri Melby	Øystein Eriksen Søreide	Oslo kommune
Harald Tyrdal	Hilde Brørby Fivesdal	Oppland (hhv. Lunner kommune og Jevnaker kommune)
Ingerid Janssen Helseth	Torgny Hasås	Interessegruppe for hytteiere i Marka
Karen V. Lykke Syse / Henning Hoff Wikborg f.o.m. 25.09.2015	Henning Hoff Wikborg / Dag Olav Brækkan f.o.m 25.09.2015	DNT Oslo og omegn
Knut Frigaard	Gjermund Andersen	Naturvernforbundet i Oslo og Akershus
Lisbeth Hammer Krog	Lene Conradi	Asker og Bærum (hhv. Bærum kommune og Asker kommune)

Knut Bjella	Ellen Alfsen	Norges Skogeierforbund
Oda Marie Often	Oddleif Dahlen	Akershus Idrettskrets
Rolf Hatlingshus	Carl Otto Løvenskiold	Norskog
Stina Mehus	Per P. Jahr	Akershus Bondelag
Tore Faller	Kristin Dale Selvig	Velforeningene (hhv. Solemskogen vel og Sørbråten vel)
Øivind Sand	Anne-Ragni K. Amundsen	Romerike-regionen (hhv. Rælingen kommune og Nannestad kommune)
Hjalmar Eide	Barbro Urdal	Norges Jeger- og Fiskerforbund

Rådet har opprettet et arbeidsutvalg, som frem til mai 2015 bestod av leder, nestleder og ytterligere ett medlem fra rådet. I mai 2015 vedtok rådet at det i tillegg til leder og nestleder skulle være to medlemmer i arbeidsutvalget. Sammensetning og utskiftning i arbeidsutvalget i 2015 fremgår av tabellen under:

Arbeidsutvalg og lederverv	Navn	Instans
Leder / arbeidsutvalg	Ildri Eidem Løvaas	Follorådet / Oppegård kommune
Nestleder / arbeidsutvalg	Hans-Petter Aas	Oslo og Omland Friluftsråd
Medlem / arbeidsutvalg	Bente Lier t.o.m 05.05.2015	Skiforeningen
	Espen Jonhaugen og Ingerid Janssen Helseth f.o.m 05.05.2015	hhv. Skiforeningen og Interessegruppe for hytteeiere i Marka

Sekretariatsfunksjonen ble i 2015 i hovedsak ivaretatt av rådgiver Tone Mejlgaard og før siste møte overtatt av kommunikasjonsrådgiver Linda E. Eide fra miljøvernavdelingen hos Fylkesmannen i Oslo og Akershus.

3. MØTER OG SAKSBEHANDLING

Markarådet skal i henhold til vedtektene avholde minst to møter per år. I 2015 ble det holdt fire møter. Arbeidsutvalget har hatt ett saksforberedende møte i forkant av hvert rådsmøte.

Markarådet behandlet totalt 35 saker i 2015. En fullstendig oversikt over protokollførte saker er vedlagt årsberetningen. Saker som stod sentralt dette året var arealplaner for idrettsanlegg i Markas randsoner, planlagte aktivitetssoner i ny kommuneplan for Oslo og justering av markagrensen. Verneprosessen i Oslomarka var også et viktig tema. Videre hadde rådet orienteringer og drøftelser om flere andre tema og saker relatert til Marka. Flere av sakene var oppfølging av saker som har vært oppe i rådet tidligere år.

De fleste sakene løftet frem i 2015 ble behandlet som orienteringssaker, der det ikke ble foretatt en realitetsbehandling eller avgitt uttalelse. Markarådet tok imidlertid konkret stilling til/avgitt uttalelse i følgende saker:

- Verneprosessen i Oslomarka
- Kommunedelplan for Sollighøgda i Hole kommune
- Regional plan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv i Akershus 2016-2030

- Omdisponering av deponerte alunskifermasser og etablering av døgnhvileplass for tungtransport på Taraldrud i Ski kommune

For ytterligere informasjon om sakene og rådets behandling av disse, kan samtlige protokoller fra møtene i 2015 leses på Fylkesmannens hjemmeside: <https://www.fylkesmannen.no/Oslo-og-Akershus/Miljo-og-klima/Marka/Markaradet/>. Vedlagt årsberetningen følger også en oversikt over saker i Marka som er behandlet av Fylkesmannen som «markadirektorat» fra markaloven ble vedtatt 1. september 2009 og frem til og med 2015.

4. EVALUERING AV RÅDETS ARBEID OG FUNKSJON

4.1. Oppgaver og mandat

Markarådets oppgaver fremgår av markaloven § 13 og vedtektene for rådet, og rådets virkeområde omfatter det området som til enhver tid ligger innenfor markagrensen. Rådet skal arbeide for å fremme formålet med loven, og kan av eget tiltak ta opp saker til behandling. Blant annet kan rådet gi uttalelse til:

- søknader om tillatelse i større saker og dispensasjon
- forslag til planer
- forslag om særskilt vern av friluftslivsområde i henhold til § 11 i markaloven

Det følger videre av § 13 at rådet kan utarbeide forskrift om hensynsfull bruk av Marka.

Markarådets arbeid skal være rettet mot overordnede utfordringer knyttet til en enhetlig forvaltning av Marka. Det skal være en arena for gjensidig utveksling av informasjon, erfaringer og synspunkter mellom forvaltningsmyndighetene og interessegrupper i Marka om praktisering av markaloven. Videre skal rådet være en arena hvor forvaltningsmyndigheten kan søke råd om overordnede prinsipper og føringer i en tidlig fase.

Det følger av vedtektene at det skal føres vedtaksprotokoll fra møtene. Informasjon om saker som behandles i møtene vedlegges protokollen. På den måten kan prinsipielle saker settes på dagsordenen.

4.2. Rollen som ombudsmann og rådgivende organ

Rådet skal arbeide for å fremme formålet med loven, og er gitt en ombudsmannsfunksjon i forvaltningen av Marka, jf. Ot.prp. nr. 23 (2008-2009). Medlemmene mener at rådets ombudsmannsfunksjon må styrkes, og ønsker i større grad å bli benyttet som rådgivende organ av forvaltningen. Rådet ønsker derfor at forvaltningsmyndighetene blir flinkere til å legge frem saker for rådet i en tidlig fase, slik at overordnede prinsipper og føringer kan drøftes. Dette er i tråd med Markarådets vedtekter og markalovens forarbeider, og vil gi rådet muligheter til å fremlegge sitt syn før saker er ferdig behandlet. Markarådet anser dette som en verdifull mulighet for myndighetene til å drøfte prinsipielle problemstillinger og viktige saker. Slike drøftelser kan bidra til å tolke markaloven på en god måte, og derav fremme formålet med loven. Samtidig må rådet selv ta opp prinsipielle saker og gi sine anbefalinger til forvaltningen.

4.2.1. Arena for kontaktpunkt og informasjonsutveksling

Et bredt utvalg av interessegruppene i Marka er representert i rådet og disse har samlet en god forståelse for utfordringene i markaforvaltningen. Den brede sammensetningen er en styrke gjennom at saker kan belyses fra ulike sider og den bidrar til å skape forståelse for ulike innfallsvinkler. Dette anses som nyttig for forvaltningen, men også for representantene i rådet og deres organisasjoner. Medlemmene mener rådet fungerer godt som møteplass for aktører med interesser i Marka og som informasjonsarena om viktige markasaker.

Klima- og miljødepartementet og Fylkesmannens miljøvernavdeling, som «markadirektorat», takket i 2013 ja til å stille som faste observatør i alle rådets møter. Rådet mener dette har blitt fulgt opp på en god måte i 2015. Ved å være til stede som observatører på møtene kan forvaltningen fange opp erfaringer og synspunkter i rådet, og noe av rådets hovedformål anses oppfylt gjennom dette, jf. vedtektene. Videre har både departementet og Fylkesmannens miljøvernavdeling, etter forespørsel fra rådet, orientert rådet om ulike saker. Tilsvarende gjelder eksempelvis Oslo kommune og andre forvaltningsorgan. Gjennom dette legges det til rette for åpen dialog og meningsutveksling mellom rådets interessegrupper og forvaltningen om praktisering av markaloven. Denne dialogen er av stor verdi, og gjør blant annet rådets medlemmer i stand til å se et helhetlig bilde ved at sakene belyses fra ulike sider. Imidlertid har de fleste orienteringene og drøftelsene omhandlet konkrete enkeltsaker og ikke nødvendigvis overordnede utfordringer knyttet til en helhetlig forvaltning av Marka med utgangspunkt i markalovens tre delformål. Sett i lys av vedtektene, har rådet et forbedringspotensial når det gjelder dette. Rådet vil likevel vise til

- behandlingen av reguleringsplan for Marikollen idrettspark i Rælingen kommune som gav diskusjon om det burde åpnes for etablering av asfalterte traseer til idretts- og friluftsmål innenfor Marka, og om dette er i tråd med lovens formål og flerbrukshensynet. Som konklusjon bad rådet om at blir lagt opp til en overordnet diskusjon om etablering av asfalterte traseer til idretts- og friluftsmål i Marka og hvilke føringer som bør settes for dette.
- behandlingen av aktivitetssoner/-områder hvor rådet også konkluderte med å be om en oversikt over dagens aktivitetsområder/-soner og alle arealplaner som legger opp til former for nye aktivitetssoner-områder i Marka. Markarådet kan da se disse i sammenheng, og vurdere planene utfra et mer helhetlig og overordnet syn.

Dette er to eksempler på konkrete, utfordrende saker som markarådet mener må knyttes til en overordnet diskusjon om en helhetlig forvaltning av Marka med utgangspunkt i markalovens formål.

4.2.2. Markarådet som høringsinstans

Rådet gir i liten grad formelle uttalelser til forvaltningen, da sakene i all hovedsak blir tatt til orientering. Gjennom å realitetsbehandle og gi formelle uttalelser i saker, jf. markaloven § 13, vil rådet kunne styrke sin ombudsmannsfunksjon og mer reelt jobbe for å fremme formålet med loven. Den brede sammensetningen med ulike interesser gjør dog at rådet kan være mindre egnet som høringsinstans, da det har vist seg at det ofte er utfordrende å enes om felles standpunkter. I de fleste saker er de representerte organisasjonene høringsinstanser, og det kan derfor være mer hensiktsmessig at disse gir selvstendige høringsuttalelser. Samtidig påpekes det at rådets hovedoppgave er å arbeide for å fremme formålet med loven og at dette er et forholdsvis klart

mandat. Rådet bør derfor etterstrebe, og kunne klare, å stå samlet i enkelte saker når rådets formål legges til grunn.

Det anses i hovedsak å være medlemmenes ansvar å fremme aktuelle saker, med tilhørende forslag til vedtak eller anbefaling. Dette kan med fordel være etter anmodning fra rådet som helhet, men også på eget initiativ.

4.3. Ressurser

Markarådet har drøftet behovet for å ha mer ressurser tilgjengelig til for eksempel å avholde seminarer eller til å dra på befaringer. Dette gjelder både disponible økonomiske midler og ressurser hos sekretariatet. I dag har rådet 1/3-stilling til rådighet for å ivareta sekretariatsfunksjonen. Markarådet er meget tilfreds med det arbeidet som er utført av sekretariatet i 2015.

Når det gjelder saksforberedende virksomhet kan det oppstå konflikt mellom Fylkesmannens funksjon som forvaltningsorgan og Fylkesmannens sekretariatsfunksjon for rådet. Slik konflikt har ikke oppstått i 2015.

4.4. Oppsummering

Markarådet mener at rådet fungerer godt som møteplass for viktige aktører med markainteresser og som informasjonsarena om viktige markasaker, både for representantene i rådet og overfor forvaltningen.

Et bredt utvalg av interessegruppene i Marka er representert i rådet. Rådet mener den brede sammensetningen er en styrke gjennom at saker kan belyses fra ulike sider og den bidrar til å skape forståelse for ulike innfallsvinkler.

Klima – og miljødepartementet og Fylkesmannens miljøvernavdeling, som «markadirektorat», takket i 2013 ja til å stille som faste observatører i alle rådets møter. Ved å være til stede som observatører på møtene, vil forvaltningen fange opp erfaringer og synspunkter i rådet, samtidig som det legger til rette for en åpen dialog og meningsutveksling mellom rådet og forvaltningen i konkrete saker. Denne deltagelsen mener rådet er viktig og rådet forutsetter at denne fortsetter i et nyoppnevnt råd.

Ved i større grad å realitetsbehandle og gi formelle uttalelser i markasaker vil rådet kunne styrke sin ombudsmannsfunksjon og mer reelt jobbe for å fremme formålet med markaloven. Sammenlignet med tidligere år har markarådet i 2014 og 2015 hatt en positiv utvikling når det gjelder å realitetsbehandle saker og avgi uttalelser. Markarådet ser positivt på denne utviklingen og mener at rådet framover må tilstrebe diskusjon av helhetlige og overordnede spørsmål og at forvaltningen må bidra til dette ved at rådet kommer tidlig inn i behandlingen av viktige saker. Markarådet ber også KMD og Fylkesmannens miljøvernavdeling å bruke rådet mer i forberedelse av viktige saker.

Rådet mener det er en styrke med et bredt sammensatt råd med representanter for ulike kommuner og interesseorganisasjoner innen friluftsliv, natur, idrett, jord- og skogbruk, beboere og hytteeiere i Marka. Men den brede sammensetningen gjør det i enkelte saker utfordrende å enes om felles standpunkter. Samtidig vil rådet påpeke at dets hovedformål er å arbeide for å fremme formålet med loven og at dette er et relativt klart mandat. Markarådet mener derfor at rådet må etterstrebe, og kunne klare, å stå samlet i enkelte prinsipielle saker når formålet med rådet legges til grunn.

5. VEDLEGG

5.1. Vedlegg 1: Oversikt over saker behandlet av Markarådet i 2015

Møte 10. februar 2015

- Sak 1/15 Godkjenning av møteinnkalling
- Sak 2/15 Godkjenning av protokoll fra forrige møte
- Sak 3/15 Årsberetning for 2014
- Sak 6/15 Forslag om vern i Oslomarka
- Sak 4/15 Aktivitetssoner i Markas randsone – forslag til kommuneplan «Oslo mot 2030 – Smart, trygg og grønn»
- Sak 5/15 Forslag til justering og endring av markagrensen
- Sak 7/15 Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus
- Sak 8/15 Saker til neste møte i Markarådet

Møte 5. mai 2015

- Sak 9/15 Godkjenning av møteinnkalling
- Sak 10/15 Godkjenning av protokoll fra forrige møte
- Sak 11/15 Retningslinjer for saksbehandling av stier og løyper i Marka
- Sak 12/15 Revisjon av skoglovens markaforskrift
- Sak 13/15 Bygge- og anleggstiltak i landbruket og forholdet til markaloven § 14
- Sak 14/15 Vern i Oslomarka
- Sak 15/15 Offentlig ettersyn av kommunedelplan for kulturminner i Nittedal
- Sak 16/15 Planlagte idrettsanlegg i Marka
- Sak 17/15 Reguleringsplan for Solli skiarena
- Sak 18/15 Valg av ny representant til Markarådets arbeidsutvalg
- Eventuelt Nyoppnevning av Markarådet høsten 2015
- Sak 19/15 Saker til neste møte i Markarådet

Møte 6. oktober 2015

- Sak 20/15 Godkjenning av møteinnkalling

- Sak 21/15 Godkjenning av protokoll fra forrige møte
- Sak 22/15 Stadfestet reguleringsplan for Franskleiv skianlegg i Bærum kommune
- Sak 23/15 Høring av forslag til kommunedelplan for Sollihøgda i Hole kommune
- Sak 24/15 Reguleringsplan for Marikollen idrettspark i Rælingen kommune
- Sak 25/15 Aktivitetssoner og helårstraséer i kommuneplan «Oslo mot 2030 – smart, trygg og grønn»
- Sak 26/15 Regional plan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv i Akershus 2016-2030
- Sak 27/15 Omdisponering av deponerte alunskifermasser og etablering av døgnhvileplass for tungtransport på Taraldrud i Ski kommune
- Sak 28/15 Justering av markagrensen
- Sak 29/15 Nyoppnevning av Markarådet høsten 2015

Møte 10. desember 2015

- Sak 30/15 Godkjenning av møteinnkalling
- Sak 31/15 Godkjenning av protokoll fra forrige møte
- Sak 32/15 Departementet orienterer: Oppnevning av nytt råd
- Sak 33/15 Eventuelt
- Sak 34/15 Godkjenning av årsberetning for 2015
- Sak 35/15 Godkjenning av protokoll fra møtet 10. desember 2015

5.2. Vedlegg 2: Fylkesmannens markasaker i perioden 2009-2015

Tabellen under gir en oversikt over saker i Marka behandlet av Fylkesmannen som «markadirektorat» fra markaloven ble vedtatt 1. september 2009 og frem til og med november 2015.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015 (til og med november)	Totalt
Dispensasjoner for		79	82	91	95	109	66	522
Dispensasjoner mot		34	7	6	10	10	10	77
Dispensasjoner totalt	80	113	89	97	105	119	76	679
Antall arealplaner behandlet		18	8	18	18	26	21	109
Markasaker behandlet totalt	80	131	97	115	123	145	97	788

Tallene fra 2009 er ikke sammenlignbare, da markaloven først trådte i kraft i september dette året.

Det må tas forbehold om at det kan forekomme feil, da tallene er innhentet manuelt fra Fylkesmannens saksbehandlerværktøy. Markarådet kjenner ikke til antall saker som avslås i kommunene som førsteinstans.

5.3. Vedlegg 3: Liste over løpende saker

Under følger en liste over overordnede og løpende saker som har vært innom rådet til behandling, og som rådet vil anbefale at følges opp videre:

- Endring av erstatningsreglene i markalovens § 11
- Asfalterte traseer til idretts- og friluftsmål i Marka
- Skaffe en oversikt over dagens aktivitetssoner/-områder og alle arealplaner som legger opp til former for nye aktivitetssoner/-områder i Marka, slik at rådet kan se disse i sammenheng, og vurdere planene ut fra et mer helhetlig og overordnet syn.
- Større justeringer av markagrensen
- Nettverk av helårstraseer i Marka
- Revisjon av skoglovens markaforskrift
- Bygge- og anleggstiltak i landbruket og forholdet til markaloven § 14
- Verneprosessen i Marka

Listen er ikke uttømmende.

5.4. Vedlegg 4: Vedtekter for Markarådet

Fastsatt av Miljøverndepartementet 1. juni 2011.

Markarådet oppnevnes med hjemmel i markaloven § 13.

Markarådet skal ivareta de oppgaver som framgår av markaloven § 13. Rådets virkeområde omfatter det område som til enhver tid Jigger innenfor markagrensen slik den er fastsatt ved lov eller forskrift.

Markarådet består av 18 medlemmer med personlige varamedlemmer som oppnevnes av Miljøverndepartementet for fire år om gangen.

Rådet skal ha seks representanter fra kommuner fordelt på fylker og regioner, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, Oslo og omland friluftsråd, Skiforeningen, DNT Oslo og omegn, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Oslo Idrettskrets og Akershus Idrettskrets, Norges Skogeierforbund, Norskog, Norges Bondelag, en felles representant for velforeningene og en felles representant for hytteeierne.

Markarådet skal være en arena for gjensidig informasjon og utveksling av erfaringer og synspunkter mellom offentlige myndigheter, frivillige organisasjoner, grunneiere og beboere om praktisering av markaloven. Rådet arbeid skal være rettet mot overordnede utfordringer knyttet til en enhetlig forvaltning av Marka.

Markarådet kan ta opp og gjøre forvaltningsmyndigheten oppmerksom på prinsipielle og overordnede problemstillinger, samt avgi uttalelser, også i konkrete saker. Markarådet skal være en kanal for å legge fram synspunkter fra ulike interessegrupper i Marka. Forvaltningsmyndigheten kan søke råd vedrørende overordnede prinsipper og føringer i en tidlig fase.

Rådet skal avholde minst to møter per år. Ut over dette fastsettes møter når leder eller minst to av medlemmene ber om det.

Innkalling til møtene skal skje skriftlig ved brev eller elektronisk og det skal redegjøres for de sakene som skal behandles.

Vedtak skjer ved alminnelig flertall av de avgitte stemmene. Mer enn halvparten av medlemmene i rådet må være tilstede. Ved stemmelikhet har lederen dobbeltstemme.

Det føres protokoll over vedtak i rådet. Utkast til protokoll sendes medlemmene for godkjenning snarest etter møtene. Godkjent protokoll sendes Miljøverndepartementet og andre instanser som berøres av de sakene som er omtalt i protokollen.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus er sekretariat for rådet. Miljøverndepartementet kan gi nærmere retningslinjer for virksomheten i rådet.